

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Cost – Benefit analýza vybraného investičního projektu

Martina Zabloudilová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá Cost - benefit analýzou vybraného investičního projektu. Vybraným projektem je rekonstrukce části Muzea Šumavy Sušice, kterou je nemovitá kulturní památka. Tento projekt patří mezi veřejně prospěšné projekty. Cílem práce je pomocí metody hodnocení veřejně prospěšných projektů cost - benefit analýzy, vyhodnotit efektivnost této investice a to zda vynaložení prostředků na projekt je smysluplné. V první části práce je popsán teoretický postup analýzy přínosů a nákladů a v druhé části je tato metoda aplikována na vybraný investiční projekt. Analýza přínosů a nákladů vybraného projektu je přílohou žádosti o poskytnutí dotace z regionálního operačního programu ROP Jihozápad. Na základě výsledků vyhodnocení kritériálních ukazatelů metodou CBA, bude rozhodnuto o realizaci tohoto projektu.

Klíčová slova: Cost – Benefit analýza, veřejně prospěšný projekt, efektivnost, hodnocení, investice, přínosy, náklady.

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá hodnocením efektivnosti veřejněprospěšného projektu. K hodnocení těchto projektů je používána metoda CBA – Cost- Benefit analýza. Vybraný projekt, rekonstrukce kulturní památky, která je částí Muzea Šumavy Sušice, je z nekomerční oblasti, a není prvotně realizován za účelem maximalizace zisku. Veřejně prospěšné projekty jsou realizovány za účelem dosažení efektů často nefinanční povahy, stejně je to i u vybraného projektu. Cílem je pomocí zvolené metody CBA vyhodnotit zda je tento projekt efektivní a zda vynaložené prostředky na investici jsou vynaloženy smysluplně. V první teoretické části práce je popsán postup metody hodnocení investic CBA a její výstupy, které budou použity pro hodnocení investice. Úvod do druhé části práce tvoří popis a představení zvoleného projektu. Tato část dále pokračuje praktickou aplikací metody hodnocení investic CBA na zvolený projekt. Výsledkem práce je výpočet hodnotících kritériálních ukazatelů a jejich interpretace a vyvození závěru na základě jejich vyhodnocení.

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce je pomocí metody CBA – Cost-Benefit analýzy vyhodnotit efektivnost zvoleného investičního projektu. Tato metoda se používá pro hodnocení veřejnosprospěšných projektů, které jsou realizovány z jiných důvodů než projekty v komerční sféře. Prvotním cílem jejich realizace není maximalizace zisku. Jsou realizovány pro zvýšení užitku subjektů, kterých se projekt bude dotýkat. Cílem je vyhodnotit na základě vypočtených hodnotících kritériálních ukazatelů smysluplnost a efektivnost investice a na základě tohoto vyhodnocení rozhodnout, zda je investici možné doporučit k realizaci a financování z regionálního operačního programu z EU.

V prvních kapitolách práce č. 2 a č. 3, je uvedena metodika práce a literární rešerše. Je zde popsán postup metody CBA. Zpracování CBA analýzy probíhá v několika na sebe navazujících krocích. Využívá se doporučený postup v 10 krocích. Pořadí kroků této analýzy je zcela striktní a má logickou souslednost. Jejich nahodilé prohození by mohlo vést ke špatným výsledkům. Jsou zde uvedeny postupy výpočtů kritériálních ukazatelů a jejich vzorce. V literární rešerši je práce věnována veřejnému sektoru a tomu proč je třeba hodnotit veřejné projekty stejně jako projekty v komerční sféře. Na projekty v neziskovém sektoru jsou vynaloženy prostředky z veřejných rozpočtů, tedy prostředky nás všech a hodnocení veřejnosprospěšných projektů je z tohoto hlediska velmi důležité. Jsou zde uvedeny odborné východiska pro použití metody CBA.

Další kapitola č. 4 je úvodem do praktické části práce. Tato část práce je praktická aplikace metody CBA na vybraný projekt. Postup práce je podle kroků uvedených v teoretické části. Projekt je zde charakterizován, je zde uveden jeho časový harmonogram. Následuje kalkulace ročních provozních výdajů a ročních provozních příjmů a následné sestavení finančního cash flow a výpočet finančních ukazatelů. Výsledky z finanční analýzy jsou dále použity pro požadovanou ekonomickou analýzu, pro kterou je nutné ohodnotit celospolečenské přínosy a náklady. Výsledkem je vytvoření ekonomického CF, které zahrnuje i ohodnocené přínosy a náklady projektu. Na základě ekonomického CF je možné vypočítat kritériální ukazatele. Z těchto ukazatelů je vyvozen závěr práce, tedy i cíl práce, ke kterému práce směřuje, a to zda je projekt možné doporučit k realizaci a k financování z dotací regionálních operačních programů EU.

3 Výsledky a diskuze autora

Výsledkem práce je vyhodnocení efektivnosti vybraného investičního projektu a rozhodnutí o jeho realizovatelnosti a doporučení k financování z operačních programů EU. Na základě výsledků finanční analýzy můžeme říci, že ukazatele se pohybují v záporných číslech, což odpovídá nekomerčnímu charakteru projektu. Po zahrnutí veškerých benefitů (přínosů) a nákladů projektů do ekonomické analýzy získáváme kritériální ukazatele, které lze vyhodnotit jako pozitivní a projekt lze vyhodnotit jako přijatelný. Na základě výsledků ekonomické analýzy lze říci, že socioekonomické přínosy projektu jsou dostatečné pro společenskou návratnost investice.

Pokud by byl tento projekt byl hodnocen pouze finanční analýzou jako komerční, byl by vysoce ztrátový a nebyl by k realizaci doporučen.

Zhodnotit projekt se všemi jeho společenskými efekty je možné označit za obtížnější než hodnocení komerčních, tedy ziskových projektů. Efekty, které veřejnospolečenské projekty přináší, mají často povahu nefinanční a dokonce nehmotnou.

Hodnocení veřejnospolečenských projektů je v dnešní době velice důležité. Narůstá počet projektů financovaných z operačních programů z EU. K žádosti o dotace z těchto operačních programů je nutné doložit i hodnocení projektu pomocí metody CBA. V české literatuře se setkáváme s celou řadou titulů zabývajících se investičním rozhodováním, díky nim lze nalézt teoretickou základnu, ale nepovažují toto téma za vyčerpané.

Za složitý proces lze označit ohodnocení socioekonomických přínosů a nákladů projektu, pro který není možné nalézt v současné literatuře jednotnou metodiku. Neexistence jednotného postupu pro stanovení a ohodnocení dopadů projektu na jednotlivé subjekty je možné označit jako mezeru v hodnocení veřejnospolečenských projektů. Některé postupy lze nalézt v zahraniční literatuře, ve které je toto téma více rozpracované.

Nejednotnost postupů jednotlivých subjektů investujících ve veřejném sektoru při začleňování socioekonomických přínosů do hodnocení efektivnosti může vést ke zkreslování výsledků analýz a ke špatnému rozhodování o financování projektu, který bude ztrátový a pro společnost nebude znamenat žádné zvýšení společenského blahobytu.

Cílem diplomové práce bylo vyhodnotit vybraný investiční projekt. Pro hodnocení byl vybrán projekt, který je možné označit jako veřejnospolečenský. I přes otázky, které

vyvstávají z neexistence určité metodiky postavené na teoretickém rámci pro hodnocení socioekonomických přínosů a nákladů projektu, jsem dospěla k závěru, že socioekonomické přínosy jsou dostatečné, projekt je tedy efektivní a bude přinášet více pozitiv než negativ. Realizace bude mít celospolečenský smysl a bude přínosem pro všechny subjekty, kterých se realizace projektu bude dotýkat.

Dalším zajímavým pohledem by mohlo být vyhodnocení tohoto projektu až po určité době provozu, určitě bychom dospěli k dalším zajímavým závěrům.

Seznam použité literatury:

BOARDMAN, Antony. al.: Cost Benefit Analysis: Concepts and Practice. 4rd edition, Pearson Education, Prentice Hall, 27. srpna 2010. 556 s. ISBN-10: 0-13700-269-6, ISBN-13: 978-0-13379-479-3.

BREALEY, Richard. Teorie a praxe firemních financí. 3 roz. vyd. Praha: East publishing, 1999. 225 s. ISBN 80-85605-24-4.

FOTR, Jiří, SOUČEK, Ivan. Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 356 s. ISBN 80-247-0939-2.

DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita. 3. rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.

HALÁMEK, Petr. Zpracování analýzy nákladů a výnosů. 1. vyd. Masarykova universita Brno: 2005, 73 s. ISBN 80-210-3866-7.

HALSING, David, THEISSEN, Kevin, BERNKNOPF, Richard. A Cost – Benefit Analysis of the National Map. U. S. Geological Survey, Reston, Virginia: 2004. 40 s. ISBN 978-0607-980547.

HRDÝ, Milan. Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU. Praha: Aspi, a. s., 2006, 204 s. ISBN 80-7357-137-4.

KISLINGEROVÁ, Eva. Manažerské finance. 3. vyd. Praha: C. Beck, 2010, 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.

MAREŠOVÁ, Petra. Měření ve znalostním managementu: aplikace metody Cost Benefit Analysis. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. 126 s. ISBN 978-80-7435-229-4.

OCHRANA, František, PAVEL Jan. Veřejný sektor veřejné finance: financování podnikatelských a nepodnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada, 17.2.2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

OCHRANA, František. Veřejné výdajové programy: veřejné projekty a zakázky - jejich tvorba, hodnocení a kontrola. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 219 s. ISBN 978-80-7357-644-8.

PEARCE, D. W. ATKINSON, G. MOURATO, S. Cost-benefit analysis and the environment : recent developments. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2006.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 1. vyd. Praha: Aspi, 2002. ISBN 80-863-9521-9.

ZERBE, Richard, Jr., BELLAS, Allen. A Primer for Benefit - Cost Analysis., Massachusetts 01060 USA: Published by Edward Elgar Publishing, Inc., 2006. 316 s. ISBN-10: 1-84376-897-6, ISBN-13: 978-1-84376-897-5.